

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Ігор КУХАРУК, 1991 року народження, громадянин України, освіта вища: у 2015 році закінчив Національний університет «Острозька академія», де отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та здобув кваліфікацію: магістр права, професійна кваліфікація – юрист, працює адвокатом та є учасником у Адвокатському об'єднанні "Лінія Права", з 2021 року навчається в аспірантурі Національного університету «Одеська юридична академія», виконав акредитовану освітньо-наукову програму Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса (ОП 37284 Право (081 Право)).

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса від «04» липня 2025 року №2082-10, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради **Олени САМОЙЛЕНКО**, д.ю.н., професора, професора кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензентів: **Ірини КІСЛІЦИНОЇ**, к.ю.н., доцента, доцента кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія»;

Юлії ГРЕСЬ, к.ю.н., доцента, доцента кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

Офіційних опонентів: **Марини ГОРОДЕЦЬКОЇ**, д.ю.н., професора, професора кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету №1 Донецького державного університету внутрішніх справ;

Ганни МУДРЕЦЬКОЇ, к.ю.н., доцента, доцента кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ,

на засіданні «18» серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Ігорю КУХАРУКУ на підставі

публічного захисту дисертації «Організація і тактика адвокатського розслідування» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Національному університеті «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник – Дмитро ЦЕХАН, д.ю.н., професор, професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна одержаних результатів дисертації полягає в тому, що вона є першим комплексним криміналістичним дослідженням організації і тактики адвокатського розслідування.

У межах здійсненого дослідження одержано результати, які мають наукову новизну:

вперше:

визначено вихідні параметри для формування моделі адвокатського розслідування, зокрема: *по-перше*, адвокатське розслідування, як форма організаційно-тактичної діяльності у межах кримінального провадження може здійснюватися виключно: а) адвокатом, тобто фізичною особою, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»; б) групою адвокатів, які здійснюють захист чи представництво у межах кримінального провадження; в) особами, які залученні адвокатами у спосіб, врегульований чинним законодавством; *по-друге*, адвокатське розслідування крізь призму діяльнісного підходу, характеризуючись пізнавальним змістом, спрямовується на пізнання конкретних об'єктів у межах кримінального провадження; *по-третьє*, зміст адвокатського розслідування прямо корелює: а) зі змістом та межами сформульованого обвинувачення; б) з організаційною формою роботи адвоката у межах конкретного кримінального провадження; в) зі стадією кримінального провадження, на якій розпочинається робота захисника; г) з хронологічними параметрами досудового розслідування; *по-четверте*, організаційна форма, межі, якість та вибір організаційно-тактичного інструментарію для забезпечення адвокатського розслідування прямо корелює із професійною компетенцією захисника;

визначено та охарактеризовано структурні елементи адвокатського розслідування як системної форми діяльності: *по-перше*, організаційна складова адвокатського розслідування; *по-друге*, тактична складова; *по-третьє*, психологічна складова;

сформульовано визначення *адвокатського провадження* як організаційної форми систематизації джерел інформації та інших документів, які сформовані

адвокатом у межах роботи за конкретним кримінальним провадженням, що може здійснюватися у будь-якій формі із кінцевим складанням адвокатського висновку;

визначено типову структуру адвокатського провадження, зокрема: *по-перше*, дані, які стосуються доказування у відповідному кримінальному провадженні; *по-друге*, дані щодо процесуальної комунікації захисника із представниками сторони обвинувачення; *по-третьє*, дані щодо запобіжного заходу, обраного щодо особи у межах кримінального провадження; *по-четверте*, інформація, отримана адвокатом під час здійснення свого власного розслідування та інших дій у межах здійснення захисту у кримінальному провадженні, що не може бути використана під час доказування, але має значення для прийняття стратегічних та організаційно-тактичних рішень у кримінальному провадженні;

виокремлено та охарактеризовано ситуації захисту за критерієм ставлення підзахисного до висунутого обвинувачення: *по-перше*, підзахисний повністю визнає свою вину у вчиненні кримінального правопорушення, щодо якого сформульоване обвинувачення; *по-друге*, підзахисний визнає свою причетність до вчинення відповідного кримінального правопорушення, але не визнає зміст сформульованого обвинувачення, зокрема кримінально-правову кваліфікацію, здійснену органом досудового розслідування; *по-третьє*, підзахисний визнає свою причетність до відповідної кримінально-релевантної події, але не визнає свою вину та не вважає, що мало місце кримінальне правопорушення; *по-четверте*, підзахисний не визнає свою причетність до кримінально-релевантної події та повністю заперечує свою вину у вчиненні будь-якого кримінального правопорушення;

вдосконалено:

положення щодо реалізації професійних прав адвокатів, зокрема у частині отримання у межах адвокатського запиту інформації з обмеженим доступом шляхом розроблення пропозицій до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»;

положення щодо повноважень захисника у межах кримінального провадження, зокрема у частині здійснення доказування шляхом формування пропозицій щодо уточнення та доповнення КПК України відповідними нормами;

теоретико-прикладні положення щодо тактики діяльності захисника під час збирання доказів та його діяльності у межах адвокатського розслідування у частині: *по-перше*, розроблення моделі двоетапного опитування адвокатом підзахисного із конкретизацією відповідних тактичних прийомів; *по-друге*, виокремлення тактичних прийомів, які можуть використовуватись адвокатом під час участі у допиті свідків чи потерпілих, зокрема: а) «актуалізація протиріччя»; б) «актуалізація компетенції та можливості»; в) «актуалізація деталей»;

набули подальшого розвитку:

теоретичні положення щодо наукового обґрунтування можливості впровадження моделі адвокатського розслідування у вітчизняну практику у частині характеристики, систематизації наукових положень та концепцій, які сформульовані вченими та виокремлення спектру проблемних питань, що потребують подальших наукових розвідок;

положення щодо використання під час адвокатського розслідування спеціальних знань у частині: *по-перше*, визначення системи факультативних завдань, які вирішуються за допомогою використання захисником спеціальних знань; *по-друге*, обґрунтування моделі використання спеціальних знань адвокатом у випадках експертного дослідження об'єктів, що знищуються або втрачають свої кількісно-якісні показники під час проведення їх експертного дослідження.

Дисертація виконана українською мовою.

За змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами).

Здобувач має 5 наукових публікацій, з яких 3 наукові статті, опубліковані у фахових виданнях, перелік яких затверджений Міністерством освіти і науки України, 2 тези доповідей на науково-практичних конференціях:

Кухарук І.М. Адвокатське розслідування як форма організації роботи захисника у кримінальному провадженні. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. №3. С.717-725.

Черемнова А.І., Кухарук І.М. Адвокат як суб'єкт ініціювання проведення судової експертизи у кримінальному провадженні: проблеми теорії і практики. *Вісник Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України*. 2024. Випуск 15. С.75-83.

Кухарук І.М. Адвокатський запит як інструмент пізнавальної діяльності у структурі адвокатського розслідування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. №12. С.680-683.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили свої зауваження:

Олена САМОЙЛЕНКО, д.ю.н., професор, професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», зазначила, що робота актуальна, Кухарук Ігор Миколайович підійшов до роботи досить

грунтовно і, якщо подивитися на практичну сторону діяльності адвоката, а також порівняти з науковим забезпеченням цієї діяльності, то більшість праць, які сьогодні є в сфері науки, стосуються або протидії незаконній діяльності адвоката, який намагається затягнути розслідування, встановити якісь непроцесуальні контакти, або стосуються простої тактики слідчої діяльності та перенесення її на тактику адвокатської діяльності. Зазначила, що специфіка адвоката в тому, що адвокат є учасником, який може здійснювати своє розслідування, і питання адвокатського розслідування до сьогоднішнього часу в науковій сфері не розглядалися настільки комплексно та системно, вказала, що їх не досліджували і намагалися їх залишити поза увагою. Констатувала, що робота є актуальною, враховуючи обсяг досліджених питань і специфіку цієї тематики, вказала, що робота є самостійною, актуальною, безпосередньо кожна пропозиція, яка виписана в науковій новизні, відповідає дійсності, особливо що стосується моделі адвокатського розслідування, структурних елементів адвокатського розслідування як системної форми діяльності і конкретизації поняття адвокатського провадження та адвокатського досьє. Висловила думку, що буде підтримувати членів разової спеціалізованої вченої ради щодо оцінки роботи і констатувала, що робота повністю за змістом відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), та буде підтримувати здобувача.

Ірина КІСЛІЦИНА, к.ю.н., доцент, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», критичні зауваження та дискусійні положення виклала у наданій рецензії та оголосила під час виступу, у дискусії зазначила, що враховуючи текст дисертаційного дослідження, з яким вона мала можливість ознайомлюватися, виступ Ігоря Миколайовича під час публічного захисту, може стверджувати, що дисертаційне дослідження є комплексною науковою працею, що має логічну структуру – логічно побудована робота автором, звернуто увагу на всі проблемні аспекти діяльності адвоката-захисника, вказала, що можна помітити те, що автор використав весь свій досвід адвокатської діяльності для того, щоб запропонувати напрями удосконалення адвокатської діяльності, зокрема, при здійсненні адвокатського розслідування. Зазначила, що дисертант оволодів методологією наукової діяльності. Відзначила, що помітила те, що в роботі, використовуючи метод від загального до конкретного, автор детально розглянув місце адвокатського розслідування в професійній діяльності-захисника, розглянувши спочатку поняття «адвокатська діяльність», надалі проаналізував поняття та сутність захисту як виду адвокатської діяльності і врешті-решт дослідив поняття та складові адвокатського розслідування. Звернула увагу, що робота належним чином апробована, є наукові публікації, видно, що автор доволі ґрунтовно підійшов до написання дисертаційної роботи. Зробила загальний висновок, що Ігор Миколайович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Юлія ГРЕСЬ, к.ю.н., доцент, доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного

університету «Одеська юридична академія», критичні зауваження та дискусійні положення виклала у наданій рецензії та оголосила під час виступу, у дискусії зазначила, що слід підкреслити високий рівень отриманих наукових результатів, пропозицій подальшого теоретичного плану розвитку криміналістичної науки, а також пропозиції практичного плану, що є досить важливим, оскільки наука повинна в першу чергу забезпечувати не потреби самих науковців, а потреби практиків. Зазначила, що на її думку, отримані результати дисертаційного дослідження можуть та мають бути корисними не лише практикуючим адвокатам, не лише тим, хто осягає професію адвоката, але й для правоохоронців безпосередньо, тому що процес розслідування та подальшого судового розгляду будь-якого кримінального провадження передбачає участь різних суб'єктів, які повинні розуміти специфіку діяльності кожного з колег, розуміти особливості та переваги можливої діяльності, тому належна організація захисту у спільній діяльності нашої правоохоронної системи і судових органів є запорукою успішного дотримання законності в державі. Подякувала дисертанту за обрання теми дисертаційного дослідження, за якісно здійснену дисертацію, за використану значну наукову методологію, за зроблені висновки, наукові пропозиції, практичні пропозиції. Висловила сподівання, що дисертант буде продовжувати здійснювати свою роботу у науковій сфері, тому що практичні знання та практичний досвід є важливим джерелом для розвитку криміналістичної науки у цілому. Констатувала, що, враховуючи той факт, що робота є авторською самостійною працею, в ній не виявлено ознак академічного плагіату, висновки є досить обґрунтованими та значими, можна узагальнити, що, на її думку, подана робота відповідає всім вимогам, які висуваються до такого роду робіт, а Кухарук Ігор Миколайович дійсно заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Марина ГОРОДЕЦЬКА, д.ю.н., професор, професор кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету №1 Донецького державного університету внутрішніх справ, критичні зауваження та дискусійні положення виклала у наданому відгуку та оголосила під час виступу, у дискусії зазначила, що хоче ще раз висловити свою позицію щодо високої оцінки поданої дисертаційної роботи, яка є структурованою, ґрунтовною, містить значні наукові здобутки, до яких прийшов автор, наукові здобутки, які містять положення і вперше, і які розвивають вже відомі положення, і набули подальшого удосконалення окремі з них. Відзначила, що, окрім того, що дисертаційна робота є такою, що заслуговує на позитивну високу оцінку і містить багато наукових положень, ще зазначила, що під час публічного захисту дисертант розкрив себе з того боку, що підкреслює те, що він повністю оволодів певними знаннями та навичками, які відповідають третьому освітньо-науковому рівню. Вказала, що дисертант повністю володіє темою дисертаційного дослідження, знається на практиці, що відповідає темі дисертації, володіє певними положеннями, що характеризують розвиток теорії кримінального процесу, криміналістичної науки. Також підкреслила, що дисертант повністю оволодів всіма компетентностями, які відповідають освітньо-науковому рівню доктора філософії і заслуговує на

присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Ганна МУДРЕЦЬКА, к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ, критичні зауваження та дискусійні положення виклала у наданому відгуку та оголосила під час виступу, у дискусії зазначила, що тема організації і тактики адвокатського розслідування є актуальною, необхідною в сучасних умовах, оскільки найважливіше, що може бути – це, дійсно, захист прав та свобод людини, яка потрапляє до сфери кримінального провадження, тому для досягнення цієї мети необхідно ефективно забезпечення прав і свобод громадянина і ця мета нерозривно пов'язана з обов'язком держави створювати систему та механізми щодо захисту таких прав і свобод, встановлювати чіткі юридичні гарантії такого захисту. Вказала, що дисертація і тема є актуальними, при написанні дисертації дотримано всі вимоги щодо даного виду робіт, автор доклав значних зусиль задля того, щоб розкрити тему. Висловила думку, що автор – Ігор Миколайович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі «Право».

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Ігорю КУХАРУКУ ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

Олена САМОЙЛЕНКО